

Asia: VN/12018/2022

YM: Asetus elinympäristöjen ennallistamiseen, kunnostukseen ja hoitoon myönnettävästä tuesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa yleisen lausuntonne alla olevaan tekstikenttään. Pykäläkohtaiset kommentit pyydetään alla oleviin, pykäläkohtaisiin tekstikenttiin.

Suomen Vesiensuojeluyhdistysten Liitto (myöhemmin Liitto) kiittää mahdollisuudesta lausua asetuksesta. Liiton yleisenä kantana on, että on hyvä, että uusi asetusta muodostaisi lajien elinympäristöjen ja luontotyyppien ennallistamis-, kunnostus- ja hoitotoimien tukemiseen sovellettavan kokonaisuuden.

ELY-keskus vastaisi asetuksessa tarvittavien toimenpiteiden järjestämisestä ja valvonnasta yksityisen maanomistajan maalla. Tehtävistä toimenpiteistä sovittaisiin yhdessä maanomistajan kanssa. Tämä vaatii hyvää tietoa alueellisten palveluiden tuottajien tarjonnasta ja yhteistyötä alueellisten alan asiantuntijaorganisaatioiden kanssa. Esimerkiksi yhteistyötä vesistöjen ennallistamisissa alueellisten vesiensuojeluyhdistysten kanssa, joissa on tietoa myös alueiden olosuhteista ja paikallistietämystä.

Valtiontuen tulee kuitenkin olla aina kustannustehokasta suhteessa tavoiteltaviin ympäristöhyötyihin, toteutetaan sitä viranomaistyönä, ostopalveluna yksityiseltä ja/tai kolmannelta sektorilta tai millä tahansa toimintamallilla. Jotta tiedollinen ohjaus olisi mahdollisimman tehokasta, on hallinnoivalla viranomaisella, esityksessä ELY-keskuksella, oltava aina riittävät ja perustavanlaatuiset tiedot ympäristön tilasta ja siihen vaikuttavista tekijöistä.

Tiedollisen ohjaamiseen liittyviä neuvontapalveluita tuotettaessa tulee huomioida hankkeiden laajuus. On tärkeää, että neuvonta tehdään alueellisesti parhaalla asiantuntemuksella. Kaikilla alueellisilla palveluiden tuottajilla tulee olla mahdollisuus antaa tarjous palveluiden tuottamisesta. Palveluiden tuottamisessa on myös oltava laadullisia tekijöitä, jotta palveluiden laadukkuus voidaan varmistaa.

Uusi 7 §, takaisinperintä

Jos tuen saaja muutoin olennaisesti rikkoo tuen ehtoja, ELY-keskus voi määrätä tuen tai sen arvon kokonaan tai osittain perittäväksi takaisin.

Takaisinperintä kohdistuisi näin aina tuensaajaan myös omaisuuden luovutustilanteissa ja asetus olisi linjassa Luonnonsuojelulain 6 j §:n kanssa. Takaisinperinnän ottaminen omaksi kohdakseen asetukseen selkeyttää myös toimintaa tilanteissa, joissa tukea joudutaan mahdollisesti perimään takaisin.

1 § Soveltamisala, ja sen perusteluita koskevat kommentit

Ei huomautettavaa tai täydennettävää.

2 § Euroopan unionin lainsäädännön soveltaminen, ja sen perusteluita koskevat kommentit

Ei huomautettavaa tai täydennettävää.

3 § Tuen muoto, ja sen perusteluita koskevat kommentit

Asetuksen 3 § koskee tuen muotoa. ”Tuen muoto on lajien elinympäristöjen ja luontotyyppien ekologista tilaa parantavat ennallistamis-, kunnostus ja hoitotoimenpiteet sekä tarvittaessa niiden suunnittelu. Tuki koostuu tavaroista ja palveluista.” Liitto esittää muotoilua siten, että suunnittelu ja asiantuntijapalvelut on selkeämmin mukana asetuksessa.

”Tuen muoto on lajien elinympäristöjen ja luontotyyppien ekologista tilaa parantavat ennallistamis-, kunnostus ja hoitotoimenpiteet sekä niiden suunnittelu ja asiantuntijapalvelut. Tuki koostuu tavaroista ja palveluista”. >>> poistettu sana tarvittaessa.

Muutosta esitetään, koska lajien elinympäristöjen ja luontotyyppien ekologista tilaa parantavat ennallistamis-, kunnostus ja hoitotoimenpiteet vaativat aina suunnittelua sekä riittävien asiantuntijapalveluiden hyödyntämistä. Asiantuntijuus voi tulla ELY-keskukselta tai muulta toimijalta.

4 § Tukihakemuksen sisältövaatimukset, ja sen perusteluita koskevat kommentit

Ei huomautettavaa tai täydennettävää.

5 § Tuen myöntämisen edellytykset ja rajoitukset, ja sen perusteluita koskevat kommentit

Asetuksen 5 §:ssä säädetään tuen myöntämisen edellytyksistä ja rajoituksista. Pykälässä säädettäisiin tuen myöntämisen edellytyksistä.

Asetuksen 5 §:ssä, tuen myöntämisen edellytykset ja rajoitukset on kirjattu, ”Tukea ei voida myöntää toimenpiteille, joista maanomistaja saa muuta kuin kotitarvehakkuuseen rinnastuvaa tuloa”.

Esityksen perusteluissa on kuitenkin esitetty, että hankkeille, joista syntyy puun myyntituloja, voidaan myös tukea myöntää. Näissä tapauksissa puun myyntitulon hakkuukustannukset tulee kuitenkin vähentää hankkeen kustannuksista. Asetuksen teksti ei tältä osin vastaa esityksen perusteluita, koska asetuksen tekstimuotoilu on tuen kokonaan pois sulkeva. Asetuksen tekstimuotoilu vastaisi paremmin asetuksen perusteluita esimerkiksi muotoilulla,

”tukea ei voida myöntää täysimääräisenä toimenpiteille, joista maanomistaja saa muuta kuin kotitarvehakkuuseen rinnastuvaa tuloa”

5 §:n 3 momentin perusteella tuen myöntämisen edellytyksenä on maanomistajan sitoutuminen kohteen säilyttämiseen luonnonsuojelulain 6 i §:n mukaisella sopimuksella 5 vuoden ajan siinä tapauksessa, että kohdetta ei suojaa luonnonsuojelulain 24 §:n mukainen luonnonsuojelun alueen perustamispäätös, 25 §:n mukainen alueen määräaikainen rauhoittamissopimus, joka on voimassa vähintään vastaavan ajan, 30 §:n mukainen suojellun luontotyypin rajauspäätös tai 47 §:n mukainen rajauspäätös. Luonnonsuojelulain 6 i §:ssä säädetään, että ELY-keskus voi tehdä tuensaajan kanssa sopimuksen toimen toteuttamisen ja tuen luovuttamisen yksityiskohdista, ja että maanomistajan suostumukseen perustuvassa menettelyssä sopimus on tuen myöntämisen edellytys.

Tuen saaminen ja sääntely perustuu vapaaehtoisuuteen. Lajien elinympäristöjen ja luontotyyppien ekologialla tilaa parantavat ennallistamis-, kunnostus ja hoitotoimenpiteet ovat kuitenkin pitkäaikaisvaikutteisia toimenpiteitä. Tästä syystä liitto esittää sopimusten ajalliseksi kestoksi pitempää aikaa, 10 vuotta. Myös mahdolliset alueiden omistajanvaihdokset olisivat syytä jo asetuksessa tai sen perusteluissa huomioida.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on lisäksi maanomistajan sitoutuminen kohteen säilyttämiseen luonnonsuojelulain 6 i §:n mukaisella sopimuksella 10 vuotta siinä tapauksessa, että kohdetta ei suojaa luonnonsuojelulain 24 §:n mukainen perustamispäätös, vähintään vastaavan ajan voimassa oleva 25 §:n mukainen sopimus, 30 §:n mukainen suojellun luontotyypin rajauspäätös tai 47 §:n mukainen erityisesti suojeltavan lajin esiintymäpaikan rajauspäätös. Maanomistajan tekemä sopimus velvoittaa myös luovutuksen saajaa omistajanvaihdos tilanteissa sopimuksen keston ajan.

Luonnonsuojelulain 6 i §:n mukaisen sopimuksen sisällöstä voidaan valtioneuvoston asetuksella antaa tarkempia säännöksiä tukipäätöksen ja sopimuksen sisällöstä. Näin sopimuksen rajaaminen 10 vuoteen ja sopimuksen sitovuus kolmanteen osapuoleen voidaan säätää asetuksella.

Luonnonsuojelulain 6 j §:n perusteella ELY-keskuksen on päätöksellään määrättävä jo luovutettu tuki tai sen arvo kokonaan tai osittain perittäväksi takaisin muun muassa siksi, että tuen saaja muutoin olennaisesti rikkoo tuen ehtoja. Näin ollen, mikäli maanomistaja rikkoisi kohteen säilyttämistä koskevan sitoumuksensa, ELY-keskuksen olisi määrättävä tuki tai sen arvo kokonaan tai osittain perittäväksi takaisin.

Omistajanvaihdos tilanteiden varalle olisi hyvä tarkentaa, mitä takaisin perinnällä tarkoitetaan näissä tilanteissa ja kohdistuuko takaisin perintä alueen luovuttajaan vai saajaan. Tämän osalta olisi hyvä kirjoittaa asetukseen auki mahdollinen takaisinperintä.

6 § Tukipäätös, ja sen perusteluista koskevat kommentit

Uusi 7 §, takaisinperintä

Jos tuen saaja muutoin olennaisesti rikkoo tuen ehtoja, ELY-keskus voi määrätä tuen tai sen arvon kokonaan tai osittain perittäväksi takaisin.

Takaisinperintä kohdistuisi näin aina tuensaajaan myös omaisuuden luovutustilanteissa ja asetukset olisi linjassa Luonnonsuojelulain 6 j §:n kanssa. Takaisinperinnän ottaminen omaksi kohdakseen asetukseen selkeyttää myös toimintaa tilanteissa, joissa tukea joudutaan mahdollisesti perimään takaisin. Jäljempät § siirtyisivät yhdellä eteenpäin. .

Moilanen Hannu
Suomen Vesiensuojeluyhdistysten Liitto ry - Toiminnanjohtaja